

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 1, Article Number: 1C0330

EDUCATION SCIENCES

Received: October 2010

Accepted: January 2011

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2010 www.newwsa.com

Ahmet Şirinkan

Ş. Öykü Şirinkan

Ataturk University

asirinkan@mynet.com

Erzurum-Turkey

**EĞİTSEL OYUNLARIN 5-6 YAŞ GRUBU ÖĞRENCİLERİN KABA MOTOR GELİŞİMLERİNE
ETKİSİNİN İNCELENMESİ (ERZURUM İLİ ÖRNEĞİ)**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, 5-6 yaş grubundaki okul öncesi eğitimi alan öğrencilere eğitsel oyunların kaba motor gelişimlerine etkisini araştırmaktır. Araştırmaya Erzurum il merkezinde eğitim veren 3 özel ilköğretim okulu ana sınıfı öğrencilerinden 36 (13 kız + 23 erkek) öğrenci katılmıştır. Araştırma hafta sonları (Cumartesi ve Pazar günleri) 60'şar dakikalık 2 çalışma şeklinde sürdürülmüştür. Çalışma 2009-2010 öğretim yılı güz dönemi süresince 16 hafta devam etmiştir. Çalışmalara başlamadan önce çocuklara kaba motor gelişim testleri (test of gross motor development) uygulanarak kaydedilmiştir. Uygulanan lokomotor testler, 25 m koşu, gallop, atlama, sıçrama, horizontal atlama, Kayma ve nesne kontrol testlerinden, duran topa vurma, durarak top sürme, atılan topu yakalama, topa ayak ile vurma, top fırlatma, attığı topu yakalama testlerinden oluşmaktadır. Araştırmada verilerin istatistik analizleri SPSS 16.00 paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel yöntem olarak çocukların minimum ve maksimum değerleri, aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları değerlendirilmiştir. Yapılan ölçümler sonucunda öğrencilerin, 25 m koşu, gallop, atlama, sıçrama, horizontal atlama, kayma ve nesne kontrol testlerinden, topa ayak ile vurma, top fırlatma, attığı topu yakalama özelliklerinde anlamlı yönde gelişme gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Eğitsel Oyunlar, Kaba Motor Gelişim

**THE STUDY OF THE EFFECT OF EDUCATIONAL GAMES ON THE GROWTH OF STUDENTS
AGED-5-6 (ERZURUM PROVINCE CASE STUDY)**

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate the effects of educational games on students aged 5-6 to their gross motor development. 36 students (13 girls- 23 boys) from three private primary school nursery classes in the city center of Erzurum. This research was applied during the weekend (Saturday-Sunday) as two sessions in 60 minutes and 16 weeks. Gross motor development tests were applied to the students and saved before starting. Applied locomotor tests consist of 25 m running, gallop jump, leap, horizontal jump, recording and the object of control tests fixed ball, stop driving the ball, the ball dropped catch, the ball hitting the foot, ball throwing, catching the ball at the test. The data were recorded as mean \pm standart deviation. The static analysis of the collected data is used spss 16.00 package program. Significant development was confirmed after the measurement of the students 25 m running, gallop jump, leap, horizontal jump, recording and the object of control tests, the ball hitting the foot, ball throwing, catching the ball at the test

Keywords: Primary School, Educational Games, Gross Motor Development

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Oyun sadece, çocuğun psiko-motor, psiko-sosyal, zihinsel ve duyuşsal yeteneklerini geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda çocuğun fizyolojik gelişimini de sağlar. Çocuk oyun içerisinde yaşadığı çevreye uyum sağlayabilmek için, gerekli doğa mücadelesini yarışma ruhu içerisinde gerçekleştirir. Oyun içerisindeki mücadele ve çocuğun içine girmiş olduğu hareketlilik özellikle solunum, dolaşım ve sindirim sistemini olumlu etkilemekte, ayrıca iç salgı bezlerinden daha fazla salgılamaya yapmasına katkıda bulunarak gelişimini hızlandırmaktadır (Hazar, 1997).

Bugün hemen bütün dersleri oyun ve drama ile öğretmek mümkündür. Çünkü çocuk, oyun içerisinde deneyim kazanmakta, taktikler geliştirmekte, düşünüp çözüm yolları üretmekte ve çeşitli kararlar almaktadır. Böylece, kazandırılmak istenen beceriler, değerler ve kazanımlar oyun içerisinde kolaylıkla kazandırılabilir.

Oyun yoluyla öğrenme, çocuğun gelecekte öğrenmelerini kolaylaştırarak motivasyonunun artmasına neden olur. Çocukların duyu organları ne kadar çok uyarılırsa, öğrenme deneyimleri ve birikimleri de o derece çoğalır ve zenginleşir (Çamlıyer ve Çamlıyer, 2001).

Oyun çocuğun algılama, karar verme, hedef belirleme, strateji kullanma, dikkat ve konsantrasyon, gibi bilişsel süreçleri üzerinde etkili olduğu gibi, kendine güven, motivasyon, gevşeme, rahatlama, stresle başa çıkma ve heyecanını kontrol etme gibi duygusal becerileri üzerinde de etkilidir. Bunlara ek olarak oyun çocuğun kas grupları, eklem, kemik ve tendonlar, vücut sistemleri, başışıklık, kuvvet, sürat, dayanıklılık, hareketlilik, esneklik, koordinasyon ve beceri gibi fiziksel-fizyolojik süreçleri üzerinde etkili olduğu gibi, paylaşma, yardımlaşma, işbirliği, grup birliği, liderlik, sorumluluk alma, iletişim gibi sosyal becerileri üzerinde de etkili olmaktadır (Çamlıyer ve Çamlıyer, 2001; Hazar, 2000, Graham, Hale ve Parker, 2004; akt. Konter, 2008).

Oyun içerisinde daha rahat davranan çocuk, zayıf yönlerini kavrayarak; yeteneklerini gerçek kişiliğini, bilgi düzeyini daha yalın bir şekilde ortaya çıkarır. Bu nedenle öğretmenler, öğrencilerini en iyi şekilde oyun içerisinde tanırlar (MEB, 2008).

Okul öncesi çağ, hareket biçimleri ve hareket kombinasyonlarının hızla değiştiği bir çağ olarak değerlendirilmektedir. Çocukların hareket biçimlerinde, 4 ile 7 yaş arasında nitelik olarak belirgin bir artış ortaya çıkmaktadır. 4 ile 7 yaşları arasında çocuklar söylenenlerin içeriğini anlayabilmekte ve onlara uygun motorik tepkilerle karşılık verebilmektedir (Muratlı, 1997).

3-7 yaşlarında çocuklarda koordinasyon iyidir. Yürüme, koşma, atlama, tutma, sallanma yuvarlanma gibi alıştırmalar bu yaşta uygulanabilir. Sınırlı biçimde kuvvet ve çabuk kuvvet geliştirilmelidir. Denge ve hareketliliğin gelişimi yine bu dönemde önemlidir. (Sevim, 1991). Çocuklara oynatılacak oyunlarda koordinasyon, kuvvet ve çabuk kuvvet geliştirici oyunların oynatılması bu sürecin daha verimli geçmesine katkı sağlayacaktır.

4-6 yaş arası (okul öncesi dönem) çocuğun algılama, anlama ve hızlı öğrenme kapasitesi gelişirken, hareket etme yeteneği özellikle oyun olarak meydana gelir. Bu dönemin başından itibaren genel koordinasyon (koşma, çift ayakla merdiven çıkma, kısa engelleri geçme, tek ayak üzerinde zıplama, vb.) ve ince koordinasyon (resim çizme, kaşık-çatal kullanma, makas kullanma, vb.) gelişmektedir (Günsel, 2004). Bu araştırmada da okul öncesi çocukların özellikle fiziksel gelişiminde eğitsel oyunların etkisi araştırılmıştır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Araştırmaya Erzurum il merkezinde eğitim veren, 3 özel ilköğretim Okulu ana sınıfı (5-6 yaş) öğrencilerinden 36 (13 kız + 23 erkek) öğrenci katılmıştır. Araştırma hafta sonları (Cumartesi ve Pazar günleri) 60'şar dakikalık 2 çalışma şeklinde sürdürülmüştür. Çalışma 2009-2010 öğretim yılı güz dönemi süresince 16 hafta devam etmiştir.

Çalışmalara başlamadan önce çocuklara kaba motor gelişim testleri (test of gross motor development) uygulanarak kaydedilmiştir. Uygulanan lokomotor testler, 25 m koşu, gallop, atlama, sıçrama, horizontal atlama, Kayma ve nesne kontrol testlerinden, duran topa vurma, durarak top sürme, atılan topu yakalama, topa ayak ile vurma, top fırlatma, attığı topu yakalama testlerinden oluşmaktadır. 4 aylık çalışma sonunda aynı testler öğrencilere tekrar uygulanmıştır.

Yapılan eğitsel oyun çalışmaları kuvvet, sürat, çabukluk, denge ve koordinasyon amaçlı olarak seçilmiştir. Her çalışmada bu motorsal özelliklerle ilgili oyunlara yer verilmiştir.

Araştırmada verilerin istatistik analizleri SPSS 16.00 paket programı kullanıldı. İstatistiksel yöntem olarak çocukların minimum ve maksimum değerleri, aritmetik ortalamaları ve t-değerleri alındı.

3. SONUÇLAR (CONCLUSIONS)

Tablo 1. Araştırmaya katılan çocukların cinsiyet, yaş, kilo ve boy özellikleri
(Table 1. Participants of children gender, age, weight and height properties)

Cinsiyet	N	%	Boy ortalama	Kilo ortalama
Kız 5 yaş	5	30,8	107,24	18,36
Kız 6 yaş	8	69,2	109,56	21,82
Erkek 5 yaş	8	34,8	112,75	22,21
Erkek 6 yaş	15	65,2	115,48	24,15

Tablo 1'de araştırmaya katılan 13 kız öğrenciden %30,8'i 5 yaşında, ortalama olarak 107,24 cm. boyunda ve 18,36 kg. ağırlığındadır. Kızların %69,2'si ise 6 yaşında olup, ortalama olarak 109,56 cm boyunda ve 21,82 kg ağırlığındadır.

Araştırmaya katılan 23 erkek öğrenciden %34,8'i 5 yaşında, ortalama olarak 112,75 cm. boyunda ve 22,21 kg. ağırlığındadır. Erkeklerin %65,2'si ise 6 yaşında olup, ortalama olarak 115,48 cm. boyunda ve 24,15 kg. ağırlığındadır.

Tablo 2. Araştırmadaki test sonuçları ve anlamlılık düzeyleri
(Table 2. Test results and significance levels of the survey)

Uygulanan Testler	Ön test	Son Test	t	Anlamlılık Düzeyi
	$\bar{X} \pm s$	$\bar{X} \pm s$		
1.Koşu	7,09±,82	6,78±,82	11,414	,000 ***
2.Gallop	85,13± 10,65	90,00± 10,21	-4,931	,000 ***
3.Çift bacak öne atlama	87,05± 9,50	93,91± 9,00	-10,163	,000 ***
4.Dikey sıçrama	17,36± 6,07	19,94± 6,40	-10,467	,000 ***
5.Kayma	9,38± 1,06	8,79±,89	8,095	,000 ***
6.Duran topa vurma	3,52± 1,42	4,47± 1,42	-9,338	,000 ***
7.Top sektirme	2,25± ,50	2,13± ,52	4,139	,000 ***
8.Attığı topu tutma	,52± ,54	,80± ,40	-2,411	,021 *
9.Attığı topa vurma	2,44± 2,33	4,00± 1,96	-13,436	,000 ***
10.Top fırlatma	8,36± 2,43	9,61± 2,61	-12,190	,000 ***
11.Atılan topu yakalama	,44± ,50	,77± ,42	-3,162	,003 **
12.Horizontal atlama	95,55± 14,13	99,33± 19,44	-1,326	,193

*:p<0,05'de anlamlı **:p<0,01'de anlamlı ***:p<0,001'de anlamlı

Tablo 2'de, araştırmaya katılan öğrencilerin ön test ve son test bulguları verilmektedir. Uygulanan testlerden horizontal atlama testi ($t = -1,326$ anlamlılık düzeyi, 193) anlamsız bulunurken, havaya atılan tenis topunu tutma testi (p<0,05'de) anlamlı bulunmuştur. Diğer tüm testler (p<0,001) düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

4. TARTIŞMA (DISCUSSION)

Araştırmayla ilgili olarak yapılan bir çok araştırmada düzenli yapılan fiziksel uygunluk programlarının okul öncesi hareket eğitimi alan çocuklarda kaba motor gelişimleri ve motor becerilerin gelişiminde olumlu etken olduğu tespit edilmiştir. (Birrer R.B., Levine R., 1987). ((Kahl H., Emmel J., 2002). Welsman ve Armstrong (Welsman J., Armstrong N., 1998),

Konuyla ilgili olarak Butterfeld ve ark.(2002) yaptıkları araştırmada, 6 yaş grubu çocuklarda lokomotor hareketlerden; koşma, galop, zıplama, atlama, sıçrama, sekme ve kayarak gitme ve Fitness hareketlerinden; sıkma kuvveti, adım testi, otur-eriş testlerinde olumlu yönde gelişme olduğu belirtilmiştir.

Hollmann, W., (1991) tarafından yapılan araştırmada da, çocukluk dönemlerinde düzenli yapılan fiziksel aktivitelerin fiziksel uygunluk ve motor becerilerin (koşma, sıçrama, atlama vb.) gelişmesinde etkili olduğu belirtilmektedir.

Ayrıca Unutkan ve Duman (2007) yaptıkları çalışmada, çocuklarla ilgili sağlıklı yaşam projesi ile ilgili olarak oluşturulan programda proje konularından okul öncesinde yer alan farklı farklı gelişim alanlarına yönelik çeşitli etkinlikler arasında (drama, sanat, Türkçe dil, okuma yazma vb.) oyunların uygulanmasında çocuklarda olumlu yönde gelişmeler olduğunu saptamışlardır.

Tepeli ve Arı'nın (2004) çalışmalarında ise, çocukların psikomotor gelişim becerileri üzerine farklı eğitim kurumlarında eğitim gören çocukların bazı değişkenlerde (zeka puanı, temel kabiliyet puanı, el tercihi puanı) olumlu gelişmeler gözlenmiştir.

Pepe ve Yaman'ın (2010) çalışmalarında okul öncesi öğretmenlerin beden eğitimi ve spor dersleriyle ilgili görüşlerinde, beden eğitimi ve oyunun çocukların çok yönlü gelişimine (fiziksel, sosyal, ve psikolojik) katkı sağladığı, fakat öğretim programında yeterli uygulama imkanı, oyun salonu ve materyal olmadığını belirtmişlerdir.

Özkan ve ark (2010) MEB bağlı okullar ile Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumundaki çocuklara uygulanan hareket eğitimi programının sonundaki ölçümlerde çocukların, çabukluk, durarak uzun atlama, tek ayak üzerinde dengede durma, tenis topu fırlatma, sürat koşusu ve top yakalama testlerinde olumlu yönde gelişmeler olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Körmükçü ve Demir'in (2010) çalışmalarında eğitsel oyunların çocuğun fiziksel gelişimi yanı sıra sosyal gelişimindeki bazı sosyal özelliklerde de (hoşgörü, problem çözme, kendine güven, paylaşma, karar verme, yardımlaşma vb.) gelişim sağladığı bulgularına ulaşılmıştır.

Sonuç olarak, okul öncesi eğitimi alan çocuklarda eğitsel oyunların önemi yadsınamamaktadır. Yapılan tüm bilimsel çalışmalarda çocukların gerek fiziksel, gerek, sosyal gerekse psikolojik olarak gelişim sağladığı sonucuna varılmıştır. Araştırmamaldaki sonuçlarla, çalışmamızdaki sonuçlar paralellik göstermektedir.

NOT (NOTICE)

Bu çalışma 16-18 Ekim 2010 tarihleri arasında Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi'nde gerçekleştirilen 19. Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda sözlü bildiri olarak sunulmuş ve bildiri özet kitabında basılmıştır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Butterfeld S.A., Lehnhard R.A., and Coladarci, T., (2002). Age, Sex and Body Mass Index in Performance of Selected Locomotor and Fitness Tasks by Children in Grades K-2. *Percepts Mot.Skills*, Feb; 94(1): 80-6.
2. Birrer R.B. and Levine, R., (1987). Performance Parameters in Children and Adolescent Athletes, *Sports Med.* May-Jun; 4(3):211-27.
3. Çamlıyer, H. ve Çamlıyer, H., (2001). Eğitim Bütünlüğü İçinde Çocuk Hareket Eğitimi ve oyun, 4. Baskı. Manisa:Emek Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
4. Hollmann, W.,(1991). Development of Physical Performance and Endurance in Childhood and Adolescence, *Monatsschr Kinderhilkd*, Nov;139(11):742-8.
5. Graham, G., Hale, S., and Parker, M., (2004). *Children Moving*, 6th. Edition. Boston:McGraw Hill.
6. Günsel, A.M., (2004). İlköğretimde Beden Eğitimi ve Uygulamaları, Ankara:Anı Yayıncılık,
7. Hazar, M., (1997). *Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim*, Ankara: Saray Matbaası,
8. Kahl H. and Emmel, J., (2002). The motor Activity Study Segment as Pilot Study of The Child and Adolescent Health Survey, *Gesundheitswesen* 64 Suppl 1:S114-8, December.
9. Konter, E., (2008). Eylemde Bulunan Bir Varlık Olarak İnsan Neden Oynar? İzmir:Kanyılmaz Matbaası.
10. Körmükçü, Y. ve Demir, D., (2010). 5 Yaş Grubu Çocuklarda Eğitsel Oyunların Çocugun Sosyal Gelişimne Etkilerinin İncelenmesi, Uluslar arası Çocuk ve Spor Kongresi, 19-21 Nisan, Kuzey Kıbrıs.
11. Muratlı, S., (1997). *Çocuk ve Spor*, Ankara: Bağırğan Yayımevi,
12. MEB, (2008). *Ortaöğretim Genel Müdürlüğü*, Ankara.
13. Özkan, H., Afyon, Y.A., Şentürk, H.E. ve Kırıcı, H.M., (2010). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Çocuklarda Hareket Eğitiminin Motor Performanslarına Etkisi, Uluslar arası Çocuk ve Spor Kongresi, 19-21 Nisan, Kuzey Kıbrıs.
14. Pepe, K.Y., (2010). Okul öncesi Eğitimde Beden Eğitiminin Önemi, Uygulamaları ve Materyal Çeşitliliğinin Araştırılması, Uluslar arası Çocuk ve Spor Kongresi, 19-21 Nisan, Kuzey Kıbrıs.
15. Sevim, Y., (1991). *Eğitsel Kondisyon Antrenmanı*, Ankara: Gazi Büro Kitapevi, 1. Baskı.
16. Tepeli, K. ve Arı, R., (2004). Temel Psikomotor Becerilerin Gelişimine Farklı Eğitim Kurumları ve Deneklerin Özlük, XIII. Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz, Malatya.
17. Unutkan, Ö.P. ve Duman, H.G., (2007). 5-6 Yaş Çocuklar İçin Sağlıklı Yaşam Projesinin Etkinliliği, XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 5-7 Eylül, Tokat.
18. Welsman J. and Armstrong, N., (1998). Physical Activities Patterns of 5 to 7 years old Children and Their Motters, *European Journal of Physical Education (West Mallng England)*, 3(2). 145-155.